

ئايا پىتزا تەندروستىيانە؟

پىتزا Pizza بەدە ناسراۋە كە وزىيەكى بەرز لەخۇدە گرېت، كوالىتى تەندروستى پىتزا بەندە بە جۇرى پىنكەتەكانى، بۇ نمونە جۇرى ئارد، جۇرى پەنپىر كە

لە شىرى فول چەورى يان كەم چەورى دروستكراۋە. زۆرىيە جۆرەكانى پىتزا رېژىيەكى بەرز لە چەورىيە تىرەكان و خوي و وزە لەخۇدە گرېت. لەوانەيە كە خواردنى پىتزا بىن گرفت بىت بۇ يەككە كە خۇراكىكى ھاۋسەنگ پەپىرە بكات و ستايلى ژيانى ناكىف بىت، بەلام ھەرگىز بۇ يەككە گونجاۋ نىيە كە كىشى لەشى زىاد بىت و مەشقى ۋەرزىيە نەنجام نەدات يان نەخۇشى درېژخايەنى ھەبىت. جگە لە رېژە بەرزەكە سۇدۇم يان خوي، پىتزا يەكى ناسايى بچوك نىيەكى 350 كالىورى وزە و 10 گرام چەورى لەخۇدە گرېت. پىتزا يەكى قەبارە بچوك داۋا بگە يا بېرىكى كەستىرى پەنپىر لەسەر بىت، با لە جياتى پەنپىر بىبەرى شىرىن و زەبوتون و تەماتە و بابنجان و كوارگ يان ھەر جۇرىكى تىرى سەوزە بە برى زىاد بخرىتە سەر، لەگەل قاپىك زەلاتە بە جىا.

ھەموو لايەنەكانى خۇراكى خىرا

خۇراكى خىرا Fast foods ۋەكو جىگرەۋىيەكى ناسان و خىرا بۇ خۇراكى مألەۋە ھەرگىز ھەلبۇزاردىنكى تەندروستىيانە نىيە، ھۇكارەكەش دەگەرېتسەۋە بۇ ئەۋەدى كە رېژىيەكى بەرزى وزە و خوي و شەكر و چەورىيە خۇراپەكان لەخۇدە گرېت. گەلىك رىستوران ھىشتا زەبىتى ھايدىرۇجىنكراۋ بۇ سۈرۈردەنەۋى خۇراك بەكاردىن كە چەورىيە نىۋەندەكان Trans fats لەخۇدە گرېت كە ئەگەرى توشوبون بە نەخۇشى دىل زىاد دەكەن. ئەگەر بېرىارت دا كە ژەمىكى خۇراكى خىرا بخۇيت، ھەول بەدە كە ئەۋ شىۋىنەنە ھەلبۇزىت كە لەگەل خۇراكى خىرادا زەلاتە و سوپ و سەوزە جۇراۋچۇر پىشكەش دەكەن، ھەرۋەھا دورۇكەۋە لە بەكارھىنانى برى زىادى پەنپىر و ساس و مايۋنېز و كرىم كە تىكراى چەورى و وزە لەۋ ژەمەدا زىاتر دەكەن. بەگشتى پىۋىستە لەسەر كەسانى توشوبون بە نەخۇشى دىل و شەكرە و بەرزبونەۋى پەستانى خوي كە دورۇكەۋە لە خۇراكى خىرا. جگە لەمانە، پىۋىستە ئەمەش لە ياد نەكەين كە زىاد خواردنى خۇراكى خىرا يەككە لە عادەتتە خۇراپەكانى پەيوەست بە خۇراك.

بۇچى چەورىيە رەقەكان چەورى خراپىن؟

WW چەورىيە رەقەكان Solid fats لە پەلى گەرمى ژوردا لە دۇخى رەقىدان ۋەكو بەزى ئاژەل، كەرە، رۇنى روۋەكى (سمن Ghee)، چەورىيە رەقەكان بە شىۋەيەكى سەرەكى لە خۇراكى ئاژەلېيەۋە سەرچاۋە دەگرېن. زەبىتى روۋەكىش كە لە پەلى گەرمى ژوردا لە دۇخى شلىدان، بە كردارى ھايدىرۇجىنكردن Hydrogenation دەچنە دۇخى رەقىيەۋە. نمونە چەورىيە رەقەكان ئەمانەن: كەرە سىرۋىتى، كەرە دەستكرد (مارگەرىن Margarine)، چەورى شىر، چەورى گۇشتى سور، چەورى مرىشك، كرىم، زەبىتە ھايدىرۇجىنكراۋەكان، زەبىتى گۇزى ھىندى Coconut oil، زەبىتى خورما Palm oil و زەبىتى دىكى خورما Palm Kernel Oil. چەورىيە رەقەكان رېژىيەكى بەرز لە چەورىيە تىرەكان يان/ لەگەل چەورىيە نىۋەندەكان Trans fats لەخۇدە گرېت لەگەل رېژىيەكى كەمى چەورىيە نائىرەكان كە بە چەورىيە باشەكان دادەنرېن. خۇراكە ئاژەلېيەكان جگە لە چەورىيە تىرەكان، كۇلىستېرۇلىش لەخۇدە گرېن. چەورىيە تىرەكان و چەورىيە نىۋەندەكان ناستى كۇلىستېرۇلى خراب LDL لە خويندا بەرز دەكەنەۋە، ئەمەش ئەگەرى توشوبون بە نەخۇشى دىل زىاد دەكات، بۇيە بۇ خۇ پاراستن چەورىيە تىر و

۱۰۰ گرام نۆك چى لەخۇدە گرېت؟

نۆك Chickpeas بەھايەكى خۇراكى بەرزى ھەيە، چەورى تىدا نىيە، ئەگەرى توشوبون بە نەخۇشى دىل و شىۋەنەجە كۇلۇن كەم دەكاتسەۋە. قاپىكى بچوكى نۆك يان 100 گرام نۆك چەندىن ماددەدى گرېت لەخۇدە گرېت، بۇ نمونە وزە 119 كالىورى، چەورى 1.1 گرام، كاربۇھىدرات 22.6 گرام، پروتېن 5 گرام، رىشال 4.4 گرام، سۇدۇم 278 ملگم. ھەرۋەھا قاپىك نۆك ئەم فېتامىنە لەخۇدە گرېت: 151 يەكە جىھانى فېتامىن A، 3.8 ملگم فېتامىن C، لەگەل بىرى كەم لە فېتامىنەكانى B1، B2، B3، B5، B6، B9. كانزايەكانى نۆك برىتېن لە: كالىسىۋم 32 ملگم، ناسن 1.3 ملگم، مەگنسىۋم 29 ملگم، فۇسفور 80 ملگم، زىنك 1 ملگم، كۇپەر 0.17 ملگم، مەنگەنېز 0.6 ملگم، سىلىنىۋم 2.8 مايكروگرام، كۇلېن 32.6 ملگم. بۇ پاراستنى تەندروستى واپاشە كە ھەفتانە بەلای كەم چوار جار نۆك يان بەروبوۋمەكانى خىزانى نۆكەكان بخورىت.

چۈن خواردنى شەكر كەم دەكەيتەوه؟

بە پىتى نامبارە جىھانىيەكان، مىندال و گەورە برى زىياتر لە پىتويست شەكر دەخۇن. گەلنىك خۇراك و ساردەمەنى كە شەكرى زىادىيان تىدايە وزەيەكى زۇر و رىژەيەكى كەم لە ماددە گرنىگەكان لەخۇدەگرن كە ئەمەش ھۆكارە بۇ زىادبوونى كىش و قەلەوى. با ئەمەش لەبىرنەكەين كە خۇراكى شىيرىن و ساردەمەنى شىيرىنكارو ھۆكارن بۇ كلۇربوونى ددانەكان بەتايبەتى لە مىندالاندا. بۇ كەمكردنەوى خواردنى شەكر پەيرەوى ئەم خالانە بكە: لەجىياتى خواردنەوى شىيرىنكاروكان و شىيرەى مىووى دەستكرد، ناو يان شىيرەى مىووى سروشتى بخۇرەو كە پىتويستە بۇ مىندالان ناوى زىياترى تىبكرىت. ئەگەر لەبەر ھەر ھۆكارنىك شىيرەى مىووى دەستكرد بخۇيتەو، ئەوا وا باشتەر كە لەگەل ھەندىك ناو تىكەلئى بكەيت، كىك و نايىس كرئىم بە كەمى بخۇ. بەرە بەرە ھەول بەدە كە برئىكى كەمترى شەكر لەگەل چاى يان قاوہ تىكەل بكەيت. لەو كاتەى كە بە توندى ھەز لە خواردنى شىيرىنى دەكەيت، مىوويەكى شىيرىن يان كەمچكىكى بچووك ھەنگوگىن يان مەربا بخۇ لەجىياتى پاقلاوہ يان قەنادى يان ھەر جۇرئىكى ترى شىيرىنى. لەكاتى كرئىنى ھەر خۇراكىكى قوتووبەنددا، بە وردى زانىيارەكانى خۇراكى نووسراو لەسەر قوتووبەكە بخوئەو بۇ دلئىابوون لە ھەلئىزاردنى ئەو جۇرەى كە برى كەم شەكر لەخۇدەگرئىت. دوروكەوہ لە خواردنىسى مىووى قوتووبەند بەتايبەتى ئەو جۇرەى كە شەكرى زىادى تىكاروہ.

ھەنجىرى سەوز يان ھەنجىرى رەش؟

بەگشىتى لە رووى بەھاي خۇراكىيەوہ ھەموو جۇرەكانى ھەنجىر Figs وەكو يەكن جا ھەر رەنگىك بن سەوز، زەرد، مۇر، رەش يان ھەتا بە جىياووزى رەنگى ناوہوش. ئەگەرچى ھەنجىرى سەوز باوترىنييانە، بەلام ھەنجىرى رەش بەوہ ناسراوہ كە چىژەكەى لە ھەنجىرى سەوز شىيرىنترە، چونكە رىژەيەكى بەرزترى شەكر لەخۇدەگرئىت، ھەرەھا رىژەيەكى بەرز لە كانزاي زىنىك لەخۇدەگرئىت كە رۇلى ھەيە لە دروستبوونى ھۆرمۇنى تىستوستىرۇندا. پىكھاتە گرنىگەكانى ھەنجىر لە رىشال و فركتۇز و كانزاکانى كالىسۇم، پۇتاسىۇم، مەگنسىۇم، كۇپەر، ناسن، مەنگەنىز لەگەل رىژەيەكى بەرز لە ماددە فلافونۇئىدەكان Flavonoids و فىنۆلەكان Phe-nols كە دژەكسانى بەھىژن، رۇلى بەرچاويان ھەيە لە پاراستنى تەندروستىدا بەتايبەتى بۇ تەندروستى كۇلۇن، داپەزاندنى كۇلىستىرۇل، خۇپاراستن لە كەمخوئىنى. سوودە تەندروستىيەكانى ترى ھەنجىر برىتتىن لە: رىنگرتن لە بىھىژى بىنىنى پەيوەست بە تەمەن، كۇتروۇلكردنى پەستانى خوئىن، رىنگرتن لە پووكانەوہى ئىسك، خۇپاراستن لە شىرەنجەى مەمك لەپاش تەمەنى وەستانى يەكجارەكى سوورپى خوئىنى مانگانە Menopause.

كەمتر بخۆ !

زىاد خواردن ھۆكارنىكى سەرهكەيە بۇ زىادبوونى كىش و قەلەوى كە گرفتى تەندروستى زۇر پەيدا دەكەن. زۇرەى خەلك زىتر لەوہى كە پىتويستە خۇراك دەخۇن، كەمتر خواردن بە مەرجىك خۇراك ھاوسەنگ بىت وائە تەندروستىيەكى باشتەر، بۇ ئەم مەبەستە پەيرەوى ئەم ھەنگاوانە بكە: ھەول بەدە كە قاپ و قاچاغى بچووك بۇ خۇراك بەكارىيىت، تەنيا برئىكى كەمى خۇراك بخەرە سەر سفەر. ئەو خۇراكانەى كە وزەى زۇر لەخۇدەگرن كەمتر بخۆ و دوور لە دەسترەست دابنى، ئەو خۇراكانە لە نىزىك دابنى كە وزەى كەم لەخۇدەگرن وەكو سەوزە و مىوہ. زۇر گوئى بە رىكلامەكانى خۇراك و چىشتەخانەكان مەدە كە لەوانەيە زىدەپۇيى بكەن لە تەندروستىيەكانە بوونى خۇراكەكانيان. بە رىكى رۇژانە 3 ژەمى سەرهكى بخۆ، بە بەلاوہنانى ھەر ژەمىك پاشان برى زىاتر دەخۇيت، ھەرەھا لە بەينى ژەمەكان بەتايبەتى كە سەيرى تەلەفۇيۇن دەكەيت يان كار بە كۇمپيووتەر دەكەيت ھەول بەدە كە ھىچ نەخۇيت. لەو كاتەى كە برىست سەردانى دوكان و ماركىتەكان مەكە بۇ كرئىنى خۇراك، چونكە لەوانەيە كە برى زىياترى خۇراك بكريت بە بى رچاوكردنى لايمەن تەندروستىيەكان، بۇ نمونە خۇراكە دەستكردەكان كە رىژەى بەرزى چەورى و شەكر و كالورى لەخۇدەگرن. تەنيا لەكاتى برسەيووندا خۇراك بخۆ، خۇراك لەسەرخۇ بخۆ تاكو باشتىن چىژى لىوہرىگرت و پاش جوئىكىك باش ئىنجا قوتوى بەدە، بەم شىوہە و بە تىكرابى بە برئىكى كەمترى خۇراك ھەستى تىزبوونت لا پەيدادەيىت.

رۆژانە دەتوانىت چەند پاراسىتۆل بەكارىيىتى؟

پاراسىتۆل Paracetamol بە شىۋەيەكى سەرەكى بۇ كەمكردنەۋى بازار و دابەزاندنى پەلەي گەرمىي بەرزى لەش بەكاردىت. پاراسىتۆل زياتر بۇ لاپردنى بازارى سووك سوودى لىۋەردە گىرېت ۋەكو سەرتىشە، بازارى ددان، ھەلامەت، ئەنفلوئەزا، ئىسازارى جومگە، بازارەكانى عادەي ئافرەت. پاراسىتۆل سا رادەيەكى زۇر دەرمانىكى سەلامەتە، زىانى لاپەلەي يەكجار كەمە، بەلام ۋەرگرتنى برى زىادى پاراسىتۆل كارىگەرىي خراب دەكاتە سەر جگەر. ھەرگىز پاراسىتۆل ۋەرمەگرە ئەگەر ھەستەۋەرىت بۇ پەيدا بكات، ھەرۋەھا پاراسىتۆل گونجاۋ نىيە بۇ كەسانى راھاتوۋ لەسەر خواردنەۋى ئەلكھول ۋە ئەوانەي كە نەخۇشى جگەر يان نەخۇشى گورچىلەيان ھەيە. ھەرگىز زياتر لە 4

دانە ھەبى پاراسىتۆلى 500 مىللىگرامى لە ماۋەي 24 كاتمىزدا

بەكار مەھىنە، گەلىك ھەبى دىكەي ۋەكو فلونائوت Flu out

پاراسىتۆل لەخۇدەگرەن بۇيە پىۋىستە كە لەگەل ئەم جۆرە

دەرمانانە ھىساب بۇ ژەمى پاراسىتۆل بىرېت ۋە ھەبى

زياتر ۋەرنەگىرېت. ژەمى پاراسىتۆل بۇ پىنگەيشتوۋان

برىتېيە لە 1-2 ھەب ھەر 4-6 كاتمىز جارىك،

بۇ تەمەنى 6-12 سال نىو ھەب 4-6 كاتمىز

جارىك. پىۋىستە ئەمەش ھەرگىز لەبىرنەكرېت كە

باش نىيە بەيە رېنمايى دكتور ھىچ دەرمانىك

ھەتا پاراسىتۆلېش ۋەربىگىرېت.

ئەستىگماتىزم

ئەستىگماتىزم Astigmatism واتە نارېكى لە پىشەۋەي گۆي چاۋدا، وردتتر بىلېن نارېكى لە كېرۋى چىنى كۆرپىيا Cornea كە روۋى پىشەۋەي گۆي چاۋ پىنكېنېت. ئەستىگماتىزم بەگىشتى ھالەتتىكى باۋ و سادەيە كە بە ئاسانى چارەسەردەكرېت. ئەستىگماتىزم زياتر زگماكيە، بەلام لەۋانەشە كە لەگەل كورتىبىنى Myopia يان دورىبىندا Hyperopia روۋىدات. نىشانەكانى ئەستىگماتىزم برىتېن لە: تېكەلېۋونى ۋىنەكان لەكاتى بىنېندا لەگەل ھەستىردن بە ماندوۋوبونى چاۋەكان Eyestrain و

سەرتىشە. ئامانچ لە چارەسەردى ئەستىگماتىزم راستىردنەۋەي نارېكى لە روۋى پىشەۋەي گۆي چاۋە، بۇ نمونە بەكارھىنانى چاۋىلەكى پزىشكى بە ھاۋىنەي تايبەت يان ھاۋىنەي لىكاو Contact lenses بە رېنمايى دكتورى چاۋ. نەشتەرگەرى راستىردنەۋەي ئەستىگماتىزم بە لىزەر ئەنجامى باش ۋە ھەمىشەيە ھەيە، ئەمەش چەند جۆرلىكى ھەيە ۋەكو: نەشتەگەرى لەيسك Lasik surgery، نەشتەرگەرى PRK، نەشتەگەرى لەيسك Lasek كە ھەمويان لەسەر چىنى كۆرپىيا چاۋدا ئەنجام دەدرېن ۋە ئاكامى باشيان ھەيە بە كەمترىن زيان و ئالۋى.

ھەر ۶ مانگ جارىك سەردانى دكتورى ددان بگە

كلۇربونى ددان Tooth decay ھۆكارى راستەۋخۇ بازارى ددانە و گەلىك جىار بە دەرھىنان يان بە ۋىكرندى ددانىك يان پتر كۆتابى دىت. بەكتىرياي ناۋ دەم لەسەر شەكر و نىشاستە دەۋىن و چىنكىك كە بە توندى بە روۋى ددانەۋە دىۋوسىت پىنكېنېت كە بە (پلىك Plaque) ناسراۋە. بەكتىرياي ماددەي ترش لەم چىنەدا بەھەم دىنېت كە چىنە رەق و بەھىزەكەي ددان واتە عاج Enamel دەرۋوشىنېت و چالى بچووك Cavity دروست دەكات كە ھۆكارە بۇ بازار لەكاتى خواردنى شىرىنى و خۇراكى گەرم يان سارد. ئەمەش بەكەم نىشانەي كلۇربونە و ئەلارمىكى راستەقىنەيە بۇ سەردانى دكتورى ددان. جگە لەۋەي كە پىۋىستە بەلەي كەم ھەر 12 كاتمىز جارىك ددانەكانت بشۆيت و داۋى ددان Floss بەكارىنېت، پاشان خۇراكت ھاۋسەنگ و رىك بگەيت، پىۋىستە كە 6 مانگ جارىك خۇت پىشانى پزىشكى ددان بىدەت نەك تەنبا لەۋ كاتەي كە ھەست بە بازارى ددان دەكەيىست. لەۋانەيە كە دكتورى ددان زۇر كار لەسەر ددانەكانتدا بكات، بۇ نمونە شووتىيان بۇ لاپردنى كلىسى نىشتوۋ و پركردنەۋەي چالى بچووكى كلۇربون بەر لەۋەي كە ھەموو ددانەكە بگىرېتەۋە، ھەرۋەھا جۆرى فلچەي شوشتى ددان و مەججۋنى گونجاۋ بە پىيى سروشتى پوكوت ھەلدېزېرېت.

ئىشى ئۇفېس ئەگەرى نەخۇشى دىل زىاد دەكات

لىكۆلىنەۋەكان جەخت لەۋە دەكەنەۋە كە دانىشتن بۇ ماۋەيەكى زۇر ئەگەرى توۋشبوون بە نەخۇشى شەكرە و نەخۇشى دىل و مردن زىاد دەكات. زىاد دانىشتن يان پالەكەۋتن (نەك نوۋستن) ئەگەرى توۋشبوون بە نەخۇشىيەكانى كۆنەندامى دىل و سوۋران و مردن بە نۆرەي دىل دوو ھىندە زىاد دەكات. بە پىيى ئامارەكان لە سەردەمى ئىستاماندا بەگىشتى كەسانى پىنگەيشتوۋ 50-60% رۇزىان بە دانىشتن بەسەردەبەن. زىاد دانىشتن دەيىتە ھۆي زىادكردنى ئەگەرى توۋشبوون بە نەخۇشى شەكرە بە رىزەي 112%، نەخۇشى كۆنەندامى دىل و سوۋران بە رىزەي 147%، ئەگەرى مردن پاش توۋشبوون بە نەخۇشى دىل تا رىزەي 90%. چەندىن رىنگا ھەيە بۇ كەمكردنەۋەي ماۋەي دانىشتن ۋەكو: ناۋە ناۋە ھەلسان لە ئۇفېس و ئەنجامدانى جوۋلەيەكى سووك، پشودان لەكاتى كاركردن لەسەر كۆمپىوتەر بۇ نمونە ھەلسان و رۇيشتن بۇ ماۋەيەكى كورت، كەمكردنەۋەي ماۋەي سەبىركردنى تەلەقۇپۇن. ھەول بدە كە ھەفتانە بەلەي كەم 150 خولەك بۇ مەشقى ۋەرزى تەرخان بگەيت.

مەشقی پیاوەرپۆیی دروست

پیاوەرپۆیی Walking مەشقی سەلامەت و گرنگە بۆ تەندروستی. پیاوەرپۆیی نزیکەى هەموو ئەندامە گەورەکانى لەش چالاک و بەهێزەدەکات، تەندروستی دڵ باشتر دەکات، سیستەمی بەرگری لەش بەهێزەدەکات. ئایا شیوەى پیاوەرپۆییە کەت دروستە؟ چونکە شیوەى دروست تەواوى پیاوەرپۆیی ئامانجە تەندروستیەکان دەپێکێت. پێویستە کە سەرت قیەت رابگری و سەیری 3-6 مەتر لە رینگای پیش خۆت بکەیت، ئە گەر بتهوی کە سەیری زەوى بکەیت ئەوا تەنیا چاوەکانت بچوولێنە نەك سەرت. پشتت بە قیەتی رابگر، با شانەکانت لە یەك ناستدا بن. هەرەها لەکاتی پیاوەرپۆییدا ئەنیشکەکانت تا گۆشەى 90 پلە بچەمێنەوه. با هەنگاوەکانت کورت و بەکسان بن و سەرەتا پاشنەى پێی بخەرە سەر زەوى ئینجا پەنجەکانى پێی. دوورکەوه لە هەنگاوى گەورە یان پازدانى لەناکاو چونکە هاوسەنگى لەش تێکدەدات. هەرگیز قەدەت یان پشتت بۆ پێشەوه بەرجەستە مەکە و سەرت شۆر مەکەرەوه. هەول بەدە کە پیاوەرپۆیی بکەیتە بەرنامەى رۆژانەى مەشقی وەرزشیت.

دەرزى ئینسولین

ئینسولین Insulin هۆرمۆنێکە بە شیوەیەکی سروشتی لە گڵاندی پەنکارىاس دەردەدرێت، ئەم هۆرمۆنە هانى چوونە ژووەرەوى شەکر بۆ ناو خانەکانى لەش دەدات تاکو بۆ وزە بەکاربێت، کەمى ئینسولین دەبێتە ئە گەرى نەخۆشیی شەکرە Diabetes. دەرزى ئینسولین بۆ کۆنترۆلکردنى ناستى شەکرى خۆین بەکار دێت لە نەخۆشیی شەکرەى جۆرى یەکەم واتە ئەو جۆرەى کە پشتت بە ئینسولین دەبەستیت، هەرەها بۆ نەخۆشیی شەکرەى جۆرى دووەم لەوکاتەى کە تەنیا بە حەب ناستى شەکرى خۆین کۆنترۆل نەکړیت. هەموو جۆرەکانى دەرزى ئینسولین لە رووى کارىگەرى سەرەکی وەکو یەکن، تەنیا لە خێرایى کارکردن و ماوهى بەردەوامبوونى کارىگەرى بۆ کۆنترۆلکردنى شەکرى خۆین جیاوازیان هەیە. دەرزى ئینسولین کۆنترۆلی ناستى شەکرى خۆین دەکات، بەلام هەرگیز نەخۆشیی شەکرە بە یەکجاری چارەسەر ناکات. ئینسولین دەبێتە هۆی گۆران لە ناستى شەکرى خۆیندا، بۆیە پێویستە کە نیشانەکانى بەرزبوونەوه و دابەزینی ناستى شەکرى خۆین بزانی، بۆ نموونە نیشانەکانى دابەزینی شەکرى خۆین Hypoglyce-mia بریتین لە: لەرزین لە هەر بەشێکی لەشدا، سەرسووران و هەستکردن بە سووکبوونی سەر، ئارەقەکردن، ناپرەختی و توورەبوون، گۆرانى کتوپر لە مەزاجدا، سەرئێشە، هەستکردن بە سڤبوون یان تەزین لە دەورى دەمدا، بێهێزى گشتى لەش، هەستکردن بە برسبوون، ئەنجامدانى جوولەى لەناکاو. نیشانەکانى بەرزبوونەوهى ناستى شەکرى خۆین Hyperglycemia بریتین لە: هەستکردن بە برسبوونێک و تینووبوونێکی توند، زوو میزکردن، بێهێزى گشتى، تێکچوونی بینین.